

Құрманбаева С.Т.¹, Нурпеисова А.З.¹

¹Alikhan Bokeikhan University

Қазақстан, Семей қаласы

e-mail.ru: kurmanbaeva1968@mai.ru

**"ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ БУХГАЛТЕРЛІК ЕСЕП ПЕН САЛЫҚ
САЛУДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ПРОЦЕСТЕР"**

Аннотация

Бухгалтерлік есепті автоматтандыру бухгалтерия жұмысының тиімділігін арттырады және кәсіпорынның қаржы-шаруашылық қызметін бақылауды жақсартады, бұл өз кезегінде кәсіпорынды басқару тиімділігін және соның салдарынан оның жұмысының тиімділігін арттырады

Түйінді сөздер: инновациялық процестер, бухгалтерлік есеп, автоматтандыру.

Құрманбаева С.Т.¹, Нурпеисова А.З.¹

¹Alikhan Bokeikhan University

Қазақстан, г.Семей

e-mail.ru: kurmanbaeva1968@mai.ru

**"ИННОВАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ В БУХГАЛТЕРСКОМ УЧЕТЕ И
НАЛОГООБЛОЖЕНИИ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН"**

Аннотация

В статье рассмотрена автоматизация бухгалтерского учёта, которая увеличивает эффективность работы бухгалтерии и улучшает контроль над финансово-хозяйственной деятельностью предприятия, что в свою очередь увеличит эффективность управления предприятием, и, как следствие, эффективность его работы.

Ключевые слова: инновационные процессы, бухгалтерский учёт, автоматизация.

Kurmanbaeva S.T.¹, Nurpeisova A.Z.¹

¹Alikhan Bokeikhan University

Kazakhstan, Semey

e-mail.ru: kurmanbaeva1968@mai.ru

**INNOVATIVE PROCESSES IN ACCOUNTING AND TAXATION IN THE
REPUBLIC OF KAZAKHSTAN**

Аннотация

The article discusses the automation of accounting, which increases the efficiency of accounting and improves control over the financial and economic activities of the enterprise, which in turn will increase the efficiency of enterprise management, and, as a result, the efficiency of its work.

Keywords: innovation processes, accounting, automation.

Қазақстандағы экономикалық реформалардың жалпы процесі барысында болып жатқан өзгерістер шаруашылық есепке алу жүйесін трансформациялау және автоматтандырылған есепке алу технология-

ларын жетілдіру қажеттілігін негіздейді. Егер біз белгілі бір ұйымның бухгалтерлік есеп жүйесін анықтамалық нүкте ретінде алсақ, онда ұйымның қызметіне әсер ететін екі компонентті бөлуге болады - сыртқы

және ішкі. [1]

Ұйымға қатысты сыртқы факторлар маңызды рөл атқарады. Оларға ҚЕХС және салық жүйесіне сәйкес қаржылық есептілікті реформалау жатады. Ішкі үрдісінің ұйымның қызмет етуінің ең маңызды болып табылады басқару жүйесі ұйым. Мұнда оңтайлы қаржы-экономикалық саясатты таңдаумен байланысты, сондай-ақ салықтық есепке алу үшін ақпарат алу қажеттілігімен байланысты компоненттерді бөліп көрсетуге болады. Нарықтық реформалардың басталуымен Қазақстанда бухгалтерлік есепті реформалау бойынша оған оңтайлы түр беру және әлемдік стандарттар жүйесіне кіріктіру үшін белсенді жұмыс жүргізілуде. Сонымен қатар, ұйымдарға салық салуды реформалау жалғасуда. Салық салу жеке тәуелсіз құқықтық актілермен реттелгенімен, ол бухгалтерлік есеппен тығыз байланысты, өйткені ол оның мәліметтеріне негізделген.

Мұндай тұжырым ҚР СК 56-бабының 2-тармағының мазмұнынан туындайды, онда ұйымдар салық базасын бухгалтерлік есеп тіркелімдерінің деректері негізінде есептейтіні көрсетіледі. Осылайша, бухгалтерлік есеп салықтық есепке алу үшін негіз болып табылады. Соңғысы төлеушінің салық міндет-темелерін есептеу үшін бухгалтерлік экономикалық ақпаратты жинау, тіркеу және өңдеу жүйесі ретінде қарастырылады. Салық есебінің негізгі міндеті-бюджетке төленетін салықтардың мөлшерін анықтау. Бұл жүйеде ақпарат екі кезеңде қалыптасады.

Біріншіден, бастапқы құжаттар негізінде бухгалтерлік ақпарат

жиналады, содан кейін оны жүйелеу және топтастыру жүзеге асырылады. Егер бірінші кезең бухгалтерлік және салықтық есепке алу жүйелері үшін ортақ болса, онда екінші кезеңде олардың арасындағы қайшылық пайда болады, өйткені салықтық есепке алу бухгалтерлік есеп шеңберіне сәйкес келмейтін салық базасын есептеудің нақты әдістеріне ие (әр салық үшін ерекше).

Оларға салық салу мақсаттары үшін шығындарды түзетуді және т. б. жатқызуға болады. Инновация — бұл адам өмірінің салаларын жаңарту үшін бұрын қолданылмаған идеяларды (технологиялар; өнімдер; білім беру, басқару, еңбекті ұйымдастыру, Қызмет көрсету, ғылым, ақпараттандыру және т. б. сияқты қоғамның өмір сүруінің ұйымдастырушылық формалары) жаңа білімді әзірлеуге және алуға инвестициялаудың нәтижесі. Д.) және оны іске асырудың (өндірудің) кейінгі процесі, қосымша құнды (пайда, озып кету, көшбасшылық, басымдық, түбегейлі жақсарту, сапалы шеберлік, шығармашылық, прогресс).

Сондықтан, кәсіпорында бухгалтерлік есепті Автоматтандыру және АКТ-ны қолдана отырып, салық органдарына қаржылық есептілікті дайындау процесін инновациялық процестерге де жатқызуға болады. Кәсіпорында бухгалтерлік есепті Автоматтандыру және Қазақстанның өтпелі экономикасы жағдайында салық органдарына қаржылық есептілікті дайындау аса маңызды міндеттердің бірі болып табылады. Жағдай мынада, кәсіпорындағы бухгалтерлік есептің өзі кәсіпорынның ішкі ісі ретінде қарастырылуы мүмкін, ал мемлекет тарапынан кәсіпорынның қаржылық-

шаруашылық қызметін бағалаудың негізі есеп беру (бухгалтерлік баланс және басқа да көптеген есеп беру нысандары) болып табылады, ол тоқсан сайын кәсіпорынның тіркелген жері бойынша салық инспекциясына ұсынылуы керек.

Сонымен қатар, жоспарлы және жоспардан тыс салықтық тексерулер бар, олар барлық бухгалтерлік құжаттарды, соның ішінде бастапқы құжаттарды талап етуі мүмкін. Компьютерлік бағдарламалардың техникалық мүмкіндіктері ұйымның бухгалтерлік есептілігінде бастапқы құжаттың деректерінде жазылған экономикалық өмір фактісінің әсерін бір секундқа азайтуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, дәл сол секунд ішінде компания менеджерлері осы өзгеріске байланысты осы есептіліктің деректерін талдау нәтижелерінің динамикасын көре алады.

Бұл тұтастай алғанда кәсіпорында да, оның қызметінің нақты бағыттары аясында да жағдай динамикасын жедел бағалау мүмкіндігін түбегейлі өзгертеді.

Бухгалтерлік есеп және салық салу саласындағы инновациялық бағдарламаларға мыналарды жатқызуға болады: — 1С: Бухгалтерия — ҚР-да ең көп таралған бухгалтерлік бағдарлама болып табылатын әмбебап бухгалтерлік бағдарлама.

"1С: бухгалтерияны" бухгалтердің өзі өз кәсіпорнындағы бухгалтерлік есептің ерекшеліктеріне, заңнама мен есептілік нысандарындағы кез келген өзгерістерге бейімдей алады.

- АУБИ-әр түрлі қызмет түріндегі кәсіпорындардың бухгалтерлік есебін автоматтандыру үшін сәтті қолданыла алады. Бағдарламаның икемді жүйесі

"ӨУБИДІ" нақты пайдаланушының қажеттіліктеріне икемдеуге мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, әр кәсіпорынның бухгалтері өз қажеттіліктеріне сүйене отырып, шоттар жоспарын құруға мүмкіндік алады; серіктес кәсіпорындардың атаулары мен олардың банктік деректемелері бар ақпараттық анықтамалықтар; материалдық жауапты тұлғалардың тізімі және т. б.

- БЭСТ-құрылымдық жағынан "БЭСТ" жүйесі өзара байланысты бағдарламалық модульдер жиынтығы түрінде орындалған: баптау және жүйелік утилиталар; бас кітапты жүргізу (бас бухгалтердің АЖО); кассалық операцияларды есепке алу; банкпен операцияларды есепке алу; негізгі құралдарды есепке алу; өндірістік қорларды есепке алу; тауарлар мен дайын өнімді есепке алу; сатуды (өткізуді) басқару; жалақы.

- АККОРД-кәсіпорынның түрлі қызметтерін автоматтандыратын бағдарламалар кешені. Бір ақпараттық ортада кадрлар бөлімі, жоспарланған қызметтер, бухгалтерлік есеп, сатып алу және сатуды басқару қызметтері, Еңбек және жалақы бөлімі жұмыс істей алады. Функционалды түрде жүйе модульдерге бөлінеді: жеткізуді басқару; сатуды басқару; қойма. Бұл салық жүйесінің тиімді жұмыс істеуіне де қатысты. Бұл заманауи компьютерлік технологияға негізделген озық ақпараттық технологияларды қолдану арқылы ғана мүмкін болады.

Осы мақсатта салық қызметі органдарында салық қызметінің барлық деңгейлерінің салықтарды және бюджетке және бюджеттен тыс

қорларға төленетін басқа да міндетті төлемдерді жинауды қамтамасыз ету, салық салу жөніндегі материалдарға кешенді жедел талдау жүргізу, басқару органдарын және салық қызметтерінің тиісті деңгейлерін дұрыс ақпаратпен қамтамасыз ету жөніндегі функцияларын автоматтандыруға арналған автоматтандырылған ақпараттық жүйе құрылады. Осылайша, компьютерлік бағдарламаларды қолдану пайдаланушылардың жұмысын жеңілдетуге мүмкіндік береді, өйткені оларды қолдану салық төлеуші мен салық қызметі арасындағы операциялардың күрделілігін төмендетеді.

Автоматтандырылған жүйелерді қолдану салық төлеушіге өз міндеттерін ГТС-пен тез және жұмыс орнынан шықпай шешуге мүмкіндік береді.

"Бухгалтерлік есеп" типтік конфигурациясында салықтық есепке алу регистрлері тәуелсіз мамандандырылған есептер тобы болып табылады, оларды шартты түрде үш топқа бөлуге болады. Бірінші топ экономикалық операцияларды есепке алу регистрлерінен тұрады. Олар салық есебі объектісінің пайда болуына алып келетін ұйым қызметінің фактілері туралы ақпаратты жинақтауға арналған. Жасалатын операцияның түріне қарай соңғысы, мысалы, "мүлік салығы объектілері", "көлік салығы объектілері", "жер салығы объектілері", "декларация жолдарының кодтары" мәліметтердің мынадай тіркелімдерінің бірінде көрсетіледі.

Арнайы топ есептеу регистрлерінен тұрады. Олар көмекші функцияны орындайды, есеп беру деректерін қалыптастыру үшін ақпарат көзінде

қолданылады.

Бұл топқа, атап айтқанда, келесі есептеу регистрлері кіреді:

"Ұйым қызметкерлерін негізгі есептеу", "ұйымның жеке тұлғаларынан ұстап қалу". "Бухгалтерлік есеп" үлгілік конфигурациясында салықтық есепке алудың Талдамалық тіркелімдерін құру үшін ақпарат көзі салықтық есепке алу құжаттары, салықтық және бухгалтерлік есепке алу шоттары болып табылады. Салық есебі бухгалтерлік құжаттар негізінде жүргізілетіндіктен, құжаттың ақпараттық базасына енгізілген кезде, егер құжаттың экрандық нысанында "салық есебінде көрсету" деген белгі қойылса, салық жазбалары автоматты түрде жасалады.

Егер белгі анықталмаса, бағдарлама кірістер мен шығыстарды тұрақты айырмашылық ретінде қарастырады. Арнайы салық құжаттары бар, мысалы: "активтер мен қызметтер түскен кезде салықтарды есептеу", "салық салу мақсатында басқа кірістерді тіркеу", "ҚН және СО есептеу" және т. б. Негізгі құралдардың амортизациясын есептеу тіркелімін құру үшін ақпарат көзі негізгі құралдардың амортизацияланатын объектілерінің құны және амортизацияны есептеу сомалары туралы ақпаратты қорытуға арналған салықтық есепке алу шоттарындағы деректер, сондай-ақ "негізгі құралдар" анықтамалығынан алынған салықтық есепке алу деректері болып табылады.

Автоматтандыру жағдайындағы жүйелік талдаудың ұсынылған базасы 1-суретте көрсетілген. "1С: Бухгалтерия 8 Қазақстан үшін" жаңа нұсқасы бухгалтерлік және салық есебін қатар жүргізуді қамтамасыз етеді. Салықтық

есепке алу ҚР Салық кодексінің және ҚЕХС (ҚЕХС) талаптарына сәйкес ұйымдастырылған. [4]

Жақында салық салу деңгейінің ұйымның қызметіне әсерін болжау қажеттілігі өткір сезілуде. Асып кетуі қоғам мен мемлекеттің жоғалуына әкелетін шекті норманы анықтау қажет. Салық алымдарының жиынтық шамасын бір жағынан мемлекеттік шығыстарға барынша сәйкес келетіндей, ал екінші жағынан іскерлік белсенділікке әлсіз теріс әсер ететіндей етіп айқындау мемлекеттік басқарудың басты міндеттерінің бірі болып табылады.

Қазақстанда, әлемнің көптеген елдеріндегідей, салық жүйесі бюджеттің кіріс бөлігін қалыптастыруды қамтамасыз ететін құрал ретінде ғана емес, сондай-ақ экономиканың дамуын берілген бағытта ынталандыруға мүмкіндік беретін макроэкономикалық реттеу тетігі ретінде де қаралады. Қазіргі уақытта отандық экономика өзінің дамуының бетбұрыс кезеңіне жетті: дамудың шикізаттық сценарийін инновациялық модельге ауыстыру қажеттілігі пісіп-жетілді.

Қазақстанда инновациялық дамуға қол жеткізу үшін инновациялық секторға салық салу жүйесіне өзгерістер енгізу мүмкіндігін қарастыру қажет, атап айтқанда: инвестициялық салықтық кредитті тиісінше 3-5 жылға немесе инновациялық жобаны іске асырудың барлық кезеңіне беру қажет; инвестициялық жобаны іске асыру үшін қажетті және серпінді басымдықтар жөніндегі жобалар үшін отандық өндірушілерге бәсекелес болып табылмайтын импортталатын жабдық, шикізат, материалдар, лицензиялар, ноу-хау қосылған құн салығынан

және кедендік әкелу баждарынан босатылсын не әлеуметтік бағдарланған басымдықтар бойынша салықтар мен баждарды 50-75% - ға төмендетсін; ғылыми және технологиялық жабдықтың жеделдетілген амортизациясына шектеулерді алып тастасын, табиғи тозудан емес, моральдық қызмет мерзімін айқындау кезінде; мүлік салығын есептеу кезінде өнеркәсіптік кәсіпорындардың салық салынатын базасына шарт талаптарына сәйкес ғылыми-техникалық өнімді жасауға арналған тапсырысты орындау процесінде ғылыми ұйымға сынақтар мен эксперименттер үшін берілген машиналардың, жабдықтардың, тәжірибелік үлгілердің, макеттердің және басқа да бұйымдардың құнын енгізбеуге тиіс.

Бірақ бұл ретте инновациялық қызметке барлық жеңілдіктер "шартты түрде" берілуі тиіс, инновациялық жоба іске асырылмаған жағдайда салықтар салықтың уақтылы төленбегені үшін өсімпұлдар есептеле отырып төленуі тиіс, ал жеңілдікті кредиттер - жоғары пайыздарды төлей отырып қайтарылуы тиіс. Салықтық ынталандырудың өзге шараларының ішінде инновациялық қызмет субъектілерін салық салудың қазақстандық практикасына енгізу ұсынылатын инновациялық сектор үшін арнайы (оңайлатылған) салық режимі сияқты түрді бөліп көрсету керек. Аталған арнаулы салық режимі шеңберінде ғылыми және инновациялық ұйымдарды ұйымдардан табыс салығын, әлеуметтік салықты, ҚҚС, ұйымдардың мүлік салығын және жер салығын төлеуден босату ұсынылады. Мемлекеттердің салық саясатының негізгі принциптерінің бірі-салықтар мүмкіндігінше аз болуы керек. Л.Эрхард жазғандай: "..барлық азамат-

тардың да, экономикалық топтардың да салық ауыртпалығын төмендетуге бағытталған тілектері өте әділ деп танылуы керек "және одан әрі ол егер" шығындар мен өнімділіктің дамуы бірдей қарқынмен өссе, салықтардың қандай төмендеуі мүмкін екенін елестету және есептеу оңай болады. Тек осы жолмен біз барлығымызға қысым көрсететін салық мәселесін нақты және нақты шешуге қол жеткізе аламыз".

Бүкіл әлемде шағын бизнесті мемлекеттік қолдау, сондай-ақ отандық тауар өндірушілерді ынталандыру жеңілдіктер беру арқылы жүзеге асырылады. Бұл ретте-бұл жай ғана салық ставкасын төмендету емес, осы шаруашылық жүргізуші субъектілердің дамуын шынайы ынталандыра алатын іс-шаралар. Салық жеңілдіктерін қолдану салық ставкаларын төмендетумен ғана шектелмеуге тиіс. Рентабельді және рентабельді емес кәсіпорындар үшін салық ставкасының төмендету коэффициентін - тиісінше 10% және 25% қолдану қажет. Тәжірибе көрсеткендей, делдалдар мен сауда кәсіпорындарының көпшілігі бұл жеңілдіктерге мұқтаж емес.

Көптеген елдерде қолданылатын салықтық жеңілдіктердің ішінде * салықтан толық босату немесе оларды төлеуді кейінге қалдыру (бағаның өсуі жағдайында ұзақ мерзімді кейінге қалдыру салықтан толық немесе кем дегенде ішінара босатуға тең болуы мүмкін). [6]

Бұл артықшылықтың өзі, салық төлемдерін кейінге қалдыруды ескере отырып, сайып келгенде оң нәтиже беруі керек еді, бірақ ол, әдетте, салықтан жалтару үшін пайдаланылды. Реформалар жолын таңдау кезінде қолданыстағы салық жүйесін тиісті түрде

бағалау қажет. Бір реттік салық салу қағидаты туралы айтатын болсақ, жаңадан құрылған құнға бірден салық салынатын салықтың екі түрін атап өткен жөн. Бірінші тип-тұтыну кезеңінде жаңадан құрылған құнға салынатын қосылған құн салығы, ал екінші тип-табыс алу кезеңінде жаңадан құрылған құнға салынатын табыс салығы. Тікелей табыс салығы кез келген уақытта жинақтау мөлшеріне ҚҚС-тан асып түседі. Алайда, ұзақ мерзімді перспективада осы салықтар салынатын объектілер арасындағы айырмашылықтар жоғалады, өйткені оларды кейінірек тұтыну үшін жинақ жасалады.

Бірыңғай жиынтық салықты енгізу кәсіпорындар үшін тартымды және "арзан", әрине, мемлекет белгілі бір салық түсімдерін ала алмайды, бірақ кейіннен тауарларды өндіруші кәсіпорындарды іске қосу арқылы мемлекеттің осы "шығындары" толығымен өтеледі. Қазақстан Республикасында өндірісті көтермей, бюджетті толықтырудан үміттенбеуіміз керек. Жаңа заңнаманың тұрақсыздығы, оған өзгерістер, түзетулер енгізу қаржы саласындағы ең жақсы жол емес. Салық салудағы тұрақтылық үшін салық жылы ішінде кез келген өзгерістерге жол бермеуді заңнамалық тұрғыдан бекіту, сондай-ақ салық ауыртпалығын күшейтуге әсер ететін түзетулер енгізуге шектеу нормаларын белгілеу қажет деп санаймын.

Қазақстанда салық жүйесін құру, ең алдымен, басқару функциялары республикалық органдар арасында қалай бөлінетініне байланысты. Алайда, ғылыми-техникалық прогресті әлеуметтік салықтық реттеу шаралары жалпы салық жүйесіне шектеулі түрде енгізілуі

керек және республика саясатының таңдалған басымдықтарына байланысты құрылуы керек. Алайда, белгілі бір жетістіктерге қарамастан, салық жүйесі ұзақ уақыт бойы жетілдіріліп, жаңа өзгерістер енгізуге мәжбүр болады.

Салық жүйесі мемлекет бюджетіне кірістерді жұмылдырудың маңызды тетігі және сонымен бірге әлеуметтік-экономикалық процестердің нәзік реттеушісі болып табылады және салық жүйесін жетілдіру-бұл аймақтың экономикалық жүйесінің жай-күйін және елдегі экономикалық жағдайды ескере отырып, салықтық құқық бұзушылықтар жүйесіне әсер етуді талап ететін объективті процесс.

Кез-келген елдегі ең қолайсыз миссия-бұл салық жинау, бұл әділ емес, өйткені олар алған кірістердің бір бөлігін қуанышпен бөлетін салық төлеушілер жоқ. Сондықтан сыни пікірлердің көпшілігі салық жүйесінің өзіне тиесілі. Салық төлеушілердің салықты оң қабылдауы мемлекет халықтың сана-сезімінің деңгейін "күткен" кезде ғана пайда болуы мүмкін, мұнда әр салық төлеуші салықты өз еркімен беруге келіседі және экономикалық қысым жасамайды. Бірақ ұдайы өсу деңгейін адами қажеттіліктерін мұндай жағдай нарықтық экономикасы екіталай орнайды. Бірақ салықтар объективті, олардың қажеттілігі мемлекеттің өмір сүруіне байланысты.

Мемлекет салықсыз жұмыс істей алмайды, өйткені оны басқару, ұлттық қорғаныс, қауіпсіздік және т.б. қамтамасыз ету қажет. Бұдан басқа, адамдардың белгілі бір аумақта бірге тұруы ортақ пайдаланудағы тиісті инфрақұрылымды құруды талап етеді.

Сондықтан салық салу жүйесін құрудың және оның тиімді жұмыс істе-

уін қамтамасыз етудің маңызды міндеті әр адамның, қызметкердің, әсіресе кәсіпкерлердің, өмір сүрудің объективтілігі мен салық төлеу қажеттілігі туралы хабардар болуы керек. Бұл үшін олардың санасы өзгеруі керек, салыққа деген көзқарас шығын, шығын ретінде емес, американдықтар бұл құбылысқа қалай қарайды: "салық - өркениеттің бағасы!" немесе қытайлар: "салық төлемей-ақ өз мемлекетіңді қалай сүймеуге болады". Әрине, мұнда салықты нақты пайдалану туралы ақпараттандыру арқылы мемлекеттің өзі маңызды рөл атқара алады.

Нарықтық экономикасы бар елдер үшін салық жүйесін және салық заңнамасын жетілдіру мәселелері тұрақты процестердің бірі болып табылады. Бүкіл салық жүйесі, оның құрамдас бөліктері өндірістік және іскерлік белсенділікті ынталандыруға бағытталуы керек.

Салық жүйесін өндіріске айналдыру керек, оның өсуін ынталандырады және сол арқылы салық базасын арттырады. Бүкіл әлемдік тәжірибе көрсеткендей, белгілі бір өсу нүктесіне жеткенде салықтар азаяды, әйтпесе салық төлеушілер өндірістік және басқа да қызметке деген ынтаны төмендетеді, кірістерін жабуға азғырылады. Сондықтан салық шегерімдерінің сыни нүктесіне жақындығы салық ставкаларының оңтайлы деңгейінің жағдайын жан-жақты талдауға мәжбүр етеді.

Салық салу жүйесін жетілдіру заңнамалық базаны жетілдіруден, сондай-ақ салық салу тетігін жетілдіруден тұрады.

Салық реформасын сәтті жүзеге асырудың негізгі шарттарының бірі-салық салу процесіне қатысатын барлық тараптардың сәйкес келмейтін,

әйтпесе тікелей қарама-қарсы мүдделері мен көзқарастарының максималды жақындасуы.

Осылайша, салық жүйесінің қолданыстағы механизмінің барлық кемшіліктері мен артықшылықтарын талдай отырып, мыналарды ұсынған жөн:

- бірыңғай есеп жүйесін құру; яғни салық төлеушінің де, мемлекеттің де мүддесі үшін барлық "үздік тараптарды" біріктіре отырып, салықты есептеуді жүргізуге мүмкіндік беретін жүйе;
- бұрын бар кассалық әдіске өту;
- аванстық төлемдерді ағымдағы төлемдермен алмастыру;
- төлеушілер мен мемлекеттің мүдделеріне қайшы келмейтін ставкаларды белгілеу, жеңілдіктер мен жеңілдіктер беру жүйесін сапалы әзірлеу;
- бірыңғай салықты енгізу;
- ҚР Салық кодексіне қайшы келмеу үшін, тек оны түсіндіру үшін нұсқаулықтар мен басқа да нормативтік актілерге түзетулер мен түзетулер енгізуді шектеу;
- халыққа жеткізу мақсатында ақпараттық түсіндірудің сапалы секторларын,

заңға мезгіл-мезгіл енгізілетін жаңалықтарды құру;

- салық төлеушінің де, салық қызметі қызметкерлерінің де құқықтары мен міндеттерін регламенттейтін Әкімшілік кодексті әзірлеу және енгізу;

-салық төлеушілерді есепке алу мен бақылауды ұйымдастырудағы салық инспекторларының қызметін жеңілдететін салық органдарын ақпараттық-техникалық қамтамасыз етуді одан әрі жетілдіру.

Салық заңнамасының тұрақсыздығы, оған өзгерістер, түзетулер енгізу қаржы саласындағы ең жақсы жол емес. Салық салудағы тұрақтылық үшін салық жылы ішінде кез келген өзгерістерге жол бермеуді заңнамалық тұрғыдан бекіту, сондай-ақ салық ауыртпалығын күшейтуге әсер ететін түзетулер енгізуге шектеу нормаларын белгілеу қажет деп санаймын.

Осылайша, жаңа арнайы салық режимін енгізудің негізгі нәтижесі, ең алдымен, инновациялық саладағы ұйымдарға жалпы салық ауыртпалығын азайту болуы мүмкін.

Литература:

1. Андропова О.А., Изряднова О.И., Казакова М.В. Налоговая нагрузка и система налогообложения в странах мира: динамика и реформы // Экономические отношения. - 2020. - №3. - С. 629-648.
2. Семенова Г.А. Особенности современной системы налогообложения инновационной деятельности в различных странах мира // Бизнес и стратегии. - 2018. - №1 (10). - С. 56-62.
3. Склярова К.Н. Тенденции налогообложения доходов физических лиц: российский и зарубежный опыт // Форум молодых ученых. - 2019. - №6 (34). - С. 1054-1056.
4. Книга: Налоговый кодекс РК – 2021 с изменениями и дополнениями
5. Нестеров, Г.Г. Налоговый учет / Г.Г. Нестеров. - М.: Рид Групп, 2016. - 552 с.
6. Молдажанов, М.Б. Налоги зарубежных стран. Учебное пособие - Алматы, 2019

Literature:

1. Andronova O.A., Izryadnova O.I., Kazakova M.V. Tax burden and taxation system in the countries of the world: dynamics and reforms // Economic relations. - 2020. - No. 3. - S. 629-648.

2. Semenova G.A. Features of the modern system of taxation of innovative activities in different countries of the world // Business and strategy. - 2018. - No. 1 (10). - S. 56-62.
3. Sklyarova K.N. Trends in personal income taxation: Russian and foreign experience // Forum of young scientists. - 2019. - No. 6 (34). - S. 1054-1056.
4. Book: Tax Code of the Republic of Kazakhstan - 2021 with changes and additions
5. Nesterov, G.G. Tax accounting / G.G. Nesterov. - М.: Reed Group, 2016. -- 552 p.
6. Moldazhanov, M.B. Foreign taxes. Study guide - Almaty, 2019

Құрманбаева Сәуле Тәңірбергенқызы

Лауазымы: Экономика магистрі, аға оқытушы «Бизнес және басқару» кафедрасы
Alikhan Bokeikhan University

Пошталық мекен-жайы: 071400, Қазақстан Республикасы, Семей қаласы, Шәкәрім көшесі 20 198 пәтер

Ұялы. тел: +7 7778568797

E-mail: e-mail.ru:kurmanbaeva1968@mai.ru

Нурпеисова Асем Зейтеновна

Лауазымы: Экономика магистрі, аға оқытушы «Бизнес және басқару» кафедрасы
Alikhan Bokeikhan University

Пошталық мекен-жайы: 071401, Қазақстан Республикасы, Семей қаласы Шығыс Семей қаласы 343 квартал 13үй

Ұялы. тел: +7 777 8552585

E-mail: asem_nz@mail.ru

Курманбаева Сауле Танирбергеневна

Должность: магистр Экономика, старший преподаватель кафедры «Бизнес и управление»
Alikhan Bokeikhan University

Почтовый адрес: 071400, Республика Казахстан, г.Семей, проспект Шакарима 20 кв 198

Сот. тел: +7 7778568797

E-mail: e-mail.ru:kurmanbaeva1968@mai.ru

Нурпеисова Асем Зейтеновна

Должность: магистр Экономика, преподаватель кафедры «Бизнес и управление»
Alikhan Bokeikhan University

Почтовый адрес: 071401, Республика Казахстан, г.Семей, 343 квартал

Сот. тел: +7 7778552585

E-mail: asem_nz@mail.ru

Kurmanbaeva Saule Tanirbergenovna

Position: Master of Economics, Senior Lecturer of the Department of Business and Management
Alikhan Bokeikhan University

Postal address: 071400, Republic of Kazakhstan, Semey, Shakarim Avenue 20, sq. 198

Honeycomb. tel: +7 7778568797

E-mail: kurmanbaeva1968@mai.ru

Nurpeisova Asem Zeitenovna

Position: Master of Economics, Lecturer of the Department of Business and Management
Alikhan Bokeikhan University

Postal address: 071401, Republic of Kazakhstan, Semey, 343 block

Cell. tel: +7 7778552585

E-mail: asem_nz@mail.ru